

Finn fem fel

Här finns fem journalistiska regler du kan använda för att undersöka innehållet i nyhetsinslag eller annan media. Med hjälp av dem kan du upptäcka hur händelser och frågor framställs och upplevs helt olika beroende på vilka val avsändaren gör. Reglerna är inspirerade av pressetiska regler och journalistisk etik. Att följa reglerna är nyckeln till att skapa innehåll som representerar verkligheten.

HÄR FÖLJER DE FEM REGLERNA:

1: Relevans

Titta på vilket innehåll som är med och om det är relevant. Fundera även på vad som framställs som centralt - och vad som ges mindre vikt.

- Vad får ta stor plats? Vad får mindre plats?
- Är det som tar plats relevant sett till vad innehållet handlar om?
- Finns det något med som inte är relevant alls?
- Vilken effekt uppnår avsändaren? Hur påverkar det ditt intryck?

2: Saklighet

Titta på om innehållet är sakligt och objektivt. Fundera på om det som presenteras är baserat på fakta eller på värderingar och åsikter.

- Är innehållet sakligt och utgår från fakta?
- Är det enkelt för dig att veta var olika uppgifter kommer ifrån?
- Är själva berättandet sakligt eller innehåller det egna värderingar eller känslouttryck?
- Hur påverkar detta vilken bild som förmedlas?

BEGREPP

Avsändare = Den person/organisation/företag/myndighet som skapat innehållet. T.ex. en nyhetsredaktion eller en influencer.

Innehåll = Det som förmedlas genom någon form av media. T.ex. artiklar, nyhetsinslag på tv, youtubevideo, instagraminlägg, tiktok-video, podcast osv.

3: Frågor

Titta på vilka frågor och följdfrågor som ställs. Fundera på hur frågorna som ställs påverkar innehållet och svaren.

- Vilka frågor ställer avsändaren till intervjuade personer? Är det öppna eller ledande frågor?
- Är frågorna kritiska och ställs uppföljande frågor till svaren?
- Vad uppnår avsändaren genom de frågor som ställs och sättet de ställs på? Hur påverkar detta bilden som förmedlas?

4: Olika perspektiv

Titta på vilka som får komma till tals i innehållet och finns representerade. Fundera på hur det påverkar innehållet om någon sida i en fråga saknas eller inte får ta plats.

- Om det finns två eller flera sidor i en fråga, eller olika konkurrerande perspektiv – finns alla med och får de lika mycket utrymme?
- Vilka får komma till tals och vilka inte?
- Om någon sida eller perspektiv saknas – varför tror du det är så?
- Hur påverkar det din bild av det som förmedlas i innehållet?

5: Bilder

Titta på det som du ser eller hör - det vill säga bild/rörlig bild/musik/ljudeffekter - används. Fundera på hur saker och personer bildsätts/framställs och hur det påverkar innehållet.

- Vilka bilder eller klipp är med och vilken känsla/budskap förmedlar detta tillsammans med det som sägs?
- Är de relevanta i förhållande till innehållet eller finns det ett bättre sätt att göra det på?
- Används musik eller ljudeffekter på något sätt? I så fall hur och hur påverkas budskapet av detta?

